

SAKKI ry:n lausunto sosiaali- ja terveysvaliokunnalle

10.3.2022

Asia: HE 19/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi oppilas- ja opiskelijahuoltolain muuttamisesta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Yleiset huomiot

Pidämme esitystä pääosin hyvänä ja kannatettavana ja lausuntokierroksen aikana esittämiimme huoliin on pitkälti vastattu.

Tarkemmat huomiot

Pidämme erittäin hyvänä, että alueellisen opiskeluhuollon yhteistyöryhmän kokoonpanoa on tarkennettu ja erilaiset koulutuksen järjestäjät on huomioitu. Esitetty toimintatapa mahdollistaa eri toimijoiden huomioimisen. Opiskelijoiden edustuksen osalta tulisi vähintään paikallisesti varmistaa, että opiskelijat olisivat edustettuna laaja-alaisesti. Nykyisistä nuorisovaltuustoista on voitu havaita, että niissä ammatillisten opiskelijoiden osuus on monin paikoin jäänyt alhaiseksi. Yleisellä tasolla pidämme toimintatapaa hyvänä, mutta kuten esityksessä todetaan, se myös vaatii yhteistyökykyä ja -halua hyvin erilaisilta ja eri kokoisilta toimijoilta.

Esitetyt oppilaitos- ja kuntatason opiskeluhuoltosuunnitelmat yhdistettiin esityksen jatkovalmistelussa yhdeksi, koulutuksen järjestäjäkohtaiseksi opiskeluhuoltosuunnitelmaksi, joka sisältäisi oppilaitoskohtaisesti tarvittavat tiedot. Lisäksi niin koulutuksen järjestäjäkohtaisen kuin alueellisen opiskeluhuoltosuunnitelman sisältöä ja tarkoitusta selkeytettiin, kuten myös suunnitelmien suhdetta toisiinsa. Pidämme tätä yhdistämistä kannatettavana ja näemme että se selkiyttää toiminnan suunnittelua. Näemme myös, että se voi

yhdenmukaistaa opiskeluhoitoa alueen eri oppilaitosten välillä.

Opiskeluhoitopalveluihin tehtävää yhteydenottoa opiskelijan ohjaamiseksi opiskeluhoitopalvelujen piiriin esitetään laajennettavaksi niin, että yhteydenottomahdollisuuden piiriin lukeutuisivat opiskeluhoitoon kuraattorin tai psykologin lisäksi myös koulu- ja opiskeluterveydenhuollon ammattihenkilöt. Myös tätä pidämme hyvänä ja perusteltuna esityksenä.

Lähipalveluperiaate on uudistuksessa SAKKille erittäin keskeinen. Oppilaitoksella toimivat opiskeluhoitoon toimivat mahdollistavat matalan kynnyksen palveluiden tarjoamisen ja yhteisöllisen opiskelijahoitoon toteuttamisen. Pidämmekin hyvänä, että esitykseen on kirjattu että opiskeluterveydenhuollossa järjestämistavan valinnassa opiskelijan edun tulisi aina olla ensisijainen. Tätä tulee olla valmius seurata. Lakiin jätetty mahdollisuus järjestää opiskeluterveydenhoito myös ”muussa opiskeluterveydenhuollon toimipisteessä” on käytännön järjestelyiden syistä ymmärrettävä, mutta on syytä seurata, ettei se muodostu liian yleiseksi ja perusteettomaksi syyksi keskittää toimintaa esimerkiksi toiminta-alueen keskuspaikkakunnalle. Esityksessä on hyvin avattu niitä seurauksia, joita opiskeluhoitoon eriytymisellä oppilaitosten arjesta voi olla.

Jatkossa opiskeluhoitopalveluihin yhteydenoton syytä ei enää rajattaisi, vaan syyksi riittäisi huoli opiskelijan terveydestä, hyvinvoinnista tai muusta oppilaitoksen työntekijän havaitsemasta tai hänen tietoonsa tulleesta ongelmasta, johon työntekijä arvioi opiskelijan tarvitsevan opiskeluhoitopalvelujen arvioita tai tukea. Pidämme tätä opiskelijoiden kannalta pääosin hyvänä ja tilannetta selkiyttävänä muutoksena, mutta muutoksessa on myös tietosuojaohjeensa. Sama huomio koskee opetushenkilökunnan mahdollisuutta olla opiskeluhoitoon yhteydessä myös ilman opiskelijan suostumusta. Uskaltavatko opiskelijat kertoa huoliaan opettajille, jos nämä voivat olla opiskelijan suostumuksesta huolimatta yhteydessä opiskeluhoitopalveluihin? Pidämme tärkeänä

että kyseinen mahdollisuus on tarkistettu tietosuoja-valtuutetulta ja että tästä muutoksesta kerrotaan opiskelijoille selkeästi.

Muilta osin pidämme esitystä oikean suuntaisena, joskin paljon sen käytännön vaikutuksista riippuu käytännön toteutuksesta hyvinvointialueilla. Nostamme kuitenkin samassa yhteydessä esiin sen epäkohdan, että oppisopimuksessa olevat eivät jatkossakaan ole oikeutettuja opiskeluterveydenhuoltoon. Kun monet opiskelijat työskentelevät opintojen aikana myös muulloin kuin oppisopimuksen muodossa ja säilyvät tällöin opiskeluhuollon piirissä, on opiskelijoiden sulkeminen pois opiskeluhuollon piiristä vain oppisopimuksen aikana perusteetonta. Ammatillisen koulutuksen reformin myötä oppisopimusjaksoja suoritetaan myös lyhyinä, muutamien kuukausien pituisina eikä ole kenenkään etu, että opiskelijoiden status ja oikeus opiskeluhuoltoon vaihtelee edestakaisin. Tilanne tulisi muuttaa poistamalla oppisopimus opintotukilaista opintotuen rajausten kohdalta.

JUTTA VIHONEN

Puheenjohtaja

044 7530 581

jutta.vihonen@sakkiry.fi

NOORA LUUKKA

Pääsihteeri

050 3100 570

noora.luukka@sakkiry.fi

Lisätietoja:

Matti Tujula

edunvalvonnan asiantuntija

044 7766 048

matti.tujula@sakkiry.fi

Suomen Ammattiin Opiskelevien Liitto – SAKKI ry

Hakaniemenranta 1 C | 00530 Helsinki

www.sakkiry.fi | Y-tunnus: 0678133-8